

а іншими психологічними характеристиками, більш «високого рівня» (особистісні якості, пізнавальні процеси, риси характеру, мотивація тощо).

У свою чергу, для чоловіків-слідчих темперамент виступає ресурсом професійного розвитку, адже переважна кількість його показників відрізняються у групах з різною успішністю. Таким чином, професійна успішність слідчого-чоловіка багато в чому визначається психофізіологічними характеристиками та обмежується можливостями нервової системи.

Одержано 18.04.2018

УДК 347.961

Анна Геннадіївна Серветник,

*приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу,
ад'юнкт кафедри цивільного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ*

ПІДСУДНІСТЬ СПРАВ ПРО ВИЗНАННЯ ВИКОНАВЧОГО НАПISУ НОТАРІУСА ТАКИМ, ЩО НЕ ПІДЛЯГАЄ ВИКОНАННЮ

У системі юрисдикційних форм захисту цивільних прав окреме місце посідає нотаріальна форма захисту, яка реалізується у такий спосіб, як вчинення нотаріусом виконавчого напису (ст. 18 ЦК України).

Виконавчий напис нотаріусу являє собою нотаріальний акт, що містить розпорядження нотаріуса про стягнення з боржника грошової заборгованості або витребування від нього майна, вчинений в межах окремого нотаріального провадження, на підставі підтвердження безспірності вимог кредитора, та який володіє силою виконавчого документу [1].

Правові підстави та порядок вчинення виконавчого напису нотаріусом регулюються главою 14 Закону України «Про нотаріат», главою 16 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України № 296/5 від 22 лютого 2012 року, а також Переліком документів за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, затвердженим

Постановою Кабінету Міністрів України № 1172 від 29 червня 1999 року.

Разом із тим, у нотаріальній практиці іноді трапляються випадки коли виконавчий напис вчиняється безпідставно та (або) при істотному порушенні процедури відповідного нотаріального провадження. Результатом цього, як правило, стає порушення прав боржника як суб'єкта нотаріальних правовідносин з вчинення виконавчого напису. В наведених випадках законодавство надає боржнику можливість захисту своїх прав у судовому порядку, шляхом пред'явлення до стягувача позову про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню.

Справи про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню відносяться до окремої категорії цивільних справ, які розглядаються судами й передбачають низку особливостей, зокрема стосовно їх підсудності.

Правила підсудності вказаної категорії справ визначаються ч. 12 ст. 28 ЦПК України. Відповідно до ч. 12 ст. 28 ЦПК України позови до стягувача про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню, або про повернення стягненого за виконавчим написом нотаріуса, можуть пред'являтися також за місцем його виконання.

Таким чином, за своїм характером підсудність справ про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню, є альтернативною, й, з урахуванням положень ст. 27 ЦПК України, передбачає право позивача (боржника) при пред'явленні позову обирати між двома судами першої інстанції: за місцем проживання (місцезнаходженням) відповідача або за місцем виконання виконавчого напису.

У першому випадку застосуванню підлягають положення статей 29 та 93 ЦК України, згідно положень яких місцем проживання фізичної особи є житло, в якому вона проживає постійно або тимчасово. Місцезнаходженням юридичної особи є фактичне місце ведення діяльності чи розташування офісу, з якого проводиться щоденне керування діяльністю юридичної особи (переважно знаходиться керівництво) та здійснення управління і обліку.

У другому випадку застосуванню підлягає ч. 1 ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження», згідно якої місцем

виконання виконавчого документу є місце проживання, перебування, роботи боржника або місцезнаходження його майна.

Водночас слід відзначити, що у судовій практиці іноді виникають протиріччя стосовно тлумачення поняття «місце виконання», в контексті застосування положень ЦПК України стосовно правил підсудності вказаної категорії справ.

Так, ухвалою Держинського районного суду м. Харкова від 24 листопада 2016 року у справі № 638/18932/16 було повернуто позовну заяву О. про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню. В обґрунтування прийнятого процесуального рішення суд послався на те, що позивачем не надано доказів, що підтверджують наявність у Держинському ВДВС ГТУЮ в Харківській області, на території району якого проживає позивач, виконавчого провадження з виконання оспорюваного виконавчого напису нотаріуса, а тому відповідно до вимог п. 4 ч. 3 ст. 121 ЦПК України, в редакції чинній на час розгляду справи, позовна заява підлягає поверненню позивачеві [2]. Таким чином, повертаючи позовну заяву, суддя прив'язав поняття «місце виконання» до місця, в якому має бути відкрито виконавче провадження з виконання виконавчого напису.

Скасовуючи вищевказану ухвалу, як таку, що була постановлена з порушенням норм процесуального права, Апеляційний суд Харківської області зазначив, що суд першої інстанції не врахував положень ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження» та не звернув уваги на те, що місцем виконання оспорюваного виконавчого напису є Держинський район м. Харкова, внаслідок чого дійшов помилкового висновку про непідсудність справи Держинському районному суду м. Харкова [3]. Іншими словами, суд апеляційної інстанції визначив, що законодавство не пов'язує визначення місця виконання виконавчого напису із фактом відкриття виконавчого провадження та звернення до виконання документу за місцем виконання.

Таким чином, визначаючи належну підсудність справи про визнання виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню слід виходити з положень цивільного законодавства, які визначають зміст категорій «місце проживання фізичної особи», «місцезнаходження юридичної особи», а також законодавства про виконавче провадження, яке визначає зміст категорії

«місце виконання виконавчого документу». При цьому, у випадках, коли позивач – боржник за виконавчим написом вирішує пред'явити свій позов до суду за місцем виконання виконавчого напису, територіальна юрисдикція суду першої інстанції прив'язується до місця проживання, перебування, роботи боржника або місцезнаходження його майна. Факт пред'явлення чи непред'явлення виконавчого напису до виконання жодним чином не впливає на визначення підсудності окресленої категорії цивільних справ та не є перешкодою до відкриття провадження у справі.

Список бібліографічних посилань

1. Серветник А. Г. Виконавчий напис нотаріуса: поняття та ознаки. *Теорія та практика правознавства*. 2017. Вип. № 2 (12). URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/115431/113154> (дата звернення: 12.03.2018).
2. Ухвала Держинського районного суду м. Харкова від 24 листопада 2016 року у справі № 638/18932/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/63250805> (дата звернення: 12.03.2018).
3. Ухвала Апеляційного суду Харківської області від 30 січня 2017 року у справі № 638/18932/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64493427> (дата звернення: 12.03.2018).

Одержано 16.04.2018

УДК 343.137(477)

Давид Володимирович Сімонович,

*доктор юридичних наук, старший науковий співробітник,
начальник відділу організації освітньо-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Відповідно до ст. 93 КК України до осіб, які вчинили у стані неосудності суспільно небезпечні діяння чи вчинили у стані обмеженої осудності злочини, або які вчинили злочин у стані осудності, але захворіли на психічну хворобу до винесення вироку чи під час відбування покарання, суд може застосувати примусові заходи медичного характеру. Враховуючи, що особа,